

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Музично – педагогічне відділення
Циклова комісія викладачів дошкільних психолого-педагогічних
дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК

**СИЛАБУС
вибіркового освітнього компоненту 2
ЛОГОПЕДІЯ ТА ОСНОВИ ДЕФЕКТОЛОГІЇ**

підготовки
галузі знань
спеціальності
за освітньо-
професійною
програмою

курс 4

**фахового молодшого бакалавра
01 Освіта / Педагогіка
012 Дошкільна освіта**

Дошкільна освіта

семестр 8

Вінниця 2024

Силабус освітнього компонента «Логопедія та основи дефектології» з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБНИК:

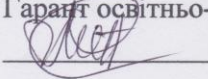
Ірина ЦІСАР, викладач вищої категорії

СХВАЛЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024, протокол № 1

Голова канд. педнаук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта
 доктор філософії Марина СОРОЧАН

Силабус розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів дошкільних психолого-педагогічних дисциплін
«28» серпня 2024, протокол № 1

Голова циклової комісії Ольга КЛИМЕНКО

Вступ

Повна назва ОК	Логопедія та основи дефектології
Рівень вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта
Семестр вивчення	8 семестр
Обсяг освітнього компонента	3 кредита ЄКТС, 90 годин (33 аудиторних та 57 самостійної роботи)
Форма підсумкового контролю	залік
Розробник	Ірина ЦІСАР
Мова викладання	українська
Статус освітнього компонента	вибірковий
Передумови для вивчення освітнього компонента (пререквізити)	Для вивчення освітнього компонента здобувачі освіти потребують базових знань з ОК «Педагогіка (загальна, дошкільна) та основи педагогічної майстерності», «Психологія (загальна, дитяча)».
Пореквізити	Знання з ОК «Логопедія та основи дефектології» можуть бути використані під час вивчення таких освітніх компонентів як: «література для дітей дошкільного віку з основами культури і техніки мовлення», «Методика розвитку мовлення і навчання елементів грамоти», «Інклюзивна освіта та основи корекційної педагогіки»
Викладач освітнього компонента	Ірина ЦІСАР, викладач вищої категорії
Е-mail викладача та контактний телефон	irinivin83@vgpk.edu.ua , 0632755661
Профайл викладача на сайті кафедри	Кафедра теорії, фахових методик та технологій дошкільної освіти КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» (vgpk.edu.ua)
Лінк на освітній компонент	Кафедра теорії, фахових методик та технологій дошкільної освіти КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» (vgpk.edu.ua)

Консультації	очні консультації: понеділок 13.40-14.40л онлайн-консультації: середа 13.40-14.40
--------------	--

Мета освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Логопедія та основи дефектології» є формування професійної педагогічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів шляхом оволодіння знаннями й уміннями роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку, діагностики та корекції мовленнєвих порушень у дітей раннього і дошкільного віку, організації роботи з дітьми, що мають порушення мовлення, в умовах дошкільних навчальних закладів загального типу.

Очікувані програмні результати навчання

1. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здійснення безпечної діяльності.

ЗК10. Здатність до творчого пошуку та реалізації нових ідей до самопрезентації та презентації результатів своєї професійної діяльності, критично мислити.

2. Фахові компетентності:

СК6. Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК10. Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК15. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу

3. Програмні результати навчання

3.1. Результати навчання, визначені стандартом фахової передвищої освіти:

РН1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН11. Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		ЛК	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Логопедія як наука. Основні закономірності розвитку мовлення у дітей.	5	2	-	-	-	3
Тема 2. Дислалія. Послідовність корекційної роботи при дислалії.	10	2	-	2	-	6
Тема 3. Загальний недорозвиток мовлення.	5	2	-	-	-	3
Тема 4. Алалія. Афазія.	5	2	-	-	-	3
Тема 5. Порушення темпу мовлення.	11	2	-	2	-	7
Тема 6. Діти з порушеннями мовлення.	6	-	2	-	-	4
Тема 7. Поняття та завдання дефектології. Аномальні діти.	11	2	-	2	-	7
Тема 8. Діти з порушеннями слуху.	5	2	-	-	-	3
Тема 9. Діти з порушеннями зору.	5	2	-	-	-	3
Тема 10. Діти з порушеннями аналізаторів.	6	-	2	-	-	4
Тема 11. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку.	5	2	-	-	-	3
Тема 12. Діти з порушеннями опорно-рухового апарату.	11	2	2	-	-	7
<i>Залік</i>	5	-	-	1	-	4
УСЬОГО ГОДИН	90	20	6	7	-	57

Види навчальних занять

1.Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Логопедія як наука. Основні закономірності розвитку мовлення у дітей.	2
2.	Тема 2. Дислалія. Послідовність корекційної роботи при дислалії.	2
3.	Тема 3. Загальний недорозвиток мовлення.	2
4.	Тема 4. Алалія. Афазія.	2
5.	Тема 5. Поняття та завдання дефектології. Аномальні діти.	2
6.	Тема 6. Діти з порушеннями слуху.	2
7.	Тема 7. Діти з порушеннями зору.	2
8.	Тема 8. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку.	2
9.	Тема9. Діти з порушеннями опорно-рухового апарату.	2
УСЬОГО ГОДИН		18

2.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Дислалія. Послідовність корекційної роботи при дислалії.	2
2.	Тема 2. Порушення темпу мовлення.	2
3.	Тема 3. Поняття та завдання дефектології. Аномальні діти.	2
4.	Залік	1
УСЬОГО ГОДИН		7

3.Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Діти з порушеннями мовлення.	2
2.	Тема 2. Діти з порушеннями аналізаторів.	2
3.	Тема 3. Діти з порушеннями опорно-рухового апарату.	2
УСЬОГО ГОДИН		6

4.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Логопедія як наука. Основні закономірності розвитку мовлення у дітей.	3
2.	Тема 2. Дислалія. Послідовність корекційної роботи при дислалії.	6
3.	Тема 3. Загальний недорозвиток мовлення.	3
4.	Тема 4. Алалія. Афазія.	3

5.	Тема 5. порушення темпу мовлення.	7
6.	Тема 6. Діти з порушеннями мовлення.	4
7.	Тема 7. Поняття та завдання дефектології. Аномальні діти.	7
8.	Тема 8. Діти з порушеннями слуху.	3
9.	Тема 9. Діти з порушеннями зору.	3
10.	Тема 10. Діти з порушеннями аналізаторів.	4
11.	Тема 11. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку.	3
12.	Тема 12. Діти з порушеннями опорно-рухового апарату.	7
13.	Залік	4
УСЬОГО ГОДИН		57

Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента «Логопедія та основи дефектології» спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні освітнього компонента, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з освітнього компонента «Логопедія та основи дефектології» застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність викладання матеріалу;
2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.
3. Імітаційне навчання, основою якого є імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.
4. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, тренінги, комп'ютерні програми тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до модульного контролю та підсумкового контролю.

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, модульні контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів, підготовка повідомлень.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку здобувачів освіти до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно». Здобувач освіти відповідно до освітнього компонента виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
Оцінка «добре». Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вмів логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з освітнього компонента, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом освітнього компонента, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал але знання з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.

Оцінка «задовільно». Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, виявив поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно». Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про освітній компонент, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

5.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Тестові завдання, ситуаційні задачі, електронні тексти лекцій, електронні презентації лекцій, тематичні відеоролики, схеми.

6.Рекомендована література

Базова

1. Дефектологічний словник: навчальний посібник / М. К. Шеремет та ін.; за ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. Київ : МП Леся, 2011. 528 с.
2. Ванюк Д. В. Основи дефектології : навчально-методичний посібник. Запоріжжя : ЗДМФУ. 2023. 133 с.
3. Колупаєва А. А, Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навчально-методичний посібник. Харків : «Ранок», 2019. 304 с.
4. Колупаєва А. А, Таранченко О. М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі : початкова ланка. Путівник для педагогів : навчально-методичний посібник. Київ : Літера ЛТД, 2019. 112 с.
5. Логопедія : підручник / М. П. Шеремет та ін. ; за ред. М. П. Шеремет; МОН України. – 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : Слово, 2010. 664 с.
6. Шеремет М. К., Мартиненко І. В. Хрестоматія з логопедії : Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринолалія : навчальний посібник. (2-е вид.). Київ : Видавничий дім «Скіф» 2021. 380 с.
7. Шеремет М. К., Боряк О. В. Неврологічні основи логопедії: навчальний посібник. Сум. держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 273 с.
8. Шеремет М. К. Логопедія : Підручник (п'яте видання). Київ : Слово 2019. 645 с.

Допоміжна:

1. Боряк О. В., Шеремет М. К. Неврологічні основи логопедії : навчальний посібник. СумДПУ, 2022. 276 с.
2. Жукова В. В., Таранченко О. М., Литовченко С. В. Дитина з порушенням слуху. Київ : Літера ЛТД, 2019. 56 с.
3. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Діти з особливими освітніми потребами : навчання та супровід у період повоєнної відбудови : навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. 192 с.
4. Костенко Т. М. Дитина з порушенням зору : навчально-методичний посібник. Київ : Літера ЛТД, 2019. 40с.
5. Логопедичні технології : навч.-методичний посібник / Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Ін-т розвитку дитини ; уклад. Л. Д. Бегас. Умань : Алмі, 2014. 124 с.
6. Логопедія : підручник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю «Дефектологія» / М. К. Шеремет та ін.; за ред. М. К. Шеремет; рец.: В. М. Синьов, Л. С. Вавіна ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ : Слово, 2015. 672 с.
7. Логопедія : підручник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю «Корекційна освіта (за нозологіями)» / М. К. Шеремет та ін.; за ред. М. К. Шеремет; рец. : В. М. Синьов, Г. П. Мозгова ; М-во освіти і науки України Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. 4-те вид., перероб. та доп. Київ : Слово, 2017. 852 с.
8. Максименко Д. С. Як правильно вчити дитину розмовляти. ЦУЛ, 2020. 198 с.
9. Організація корекційно-розвивальної роботи в групах для дітей із порушеннями мовлення (орієнтовне планування та методичні рекомендації) / М. К. Шеремет, Л. Л. Стахова, І. В. Кравцова, А. І. Кравченко. Суми : Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. 112 с.
10. Організація корекційно-розвиткової роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в закладі дошкільної освіти. Старша група. 6-й рік життя. упор. Семизорова В. В. Тернопіль : Мандрівець 2020, 136 с.
11. Рібцун Ю. В. Дитина з порушеннями мовленнєвого розвитку. Київ : Літера ЛТД, 2019. 40с.
12. Рібцун Ю. В. Сходінками правильного мовлення : навчально-методичний посібник. Мандрівець, 2018. 240 с.
13. Папуча М.В Дефектологія та спеціальна психологія : навчально-методичний посібник / укладач. Т. О. Гетьман. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 162 с.
14. Шеремет М. К. Базима Н. В. Методика діагностики та корекції просодичної сторони мовлення дітей старшого дошкільного віку з дизартрією:

навчально-методичний посібник ; М-во освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020.143 с.

15. Шеремет М. К., Базима Н. В. Розвиток мовленнєвої активності дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку : навчально-методичний посібник ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ : ДІа, 2017. 190 с.

16. Шеремет М. К. Діагностика здатності до творчо самовираження дошкільників із порушеннями мовлення : навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 126 с.

Інтернет- ресурси:

1. «Єдність дітей» - портал для дітей з обмеженими можливостями та їх батьків www.kidsunity.org
2. Українська асоціація корекційних педагогів <http://uasp.org.ua>
3. Діти України www.children.edu-ua.net
4. Товариство Живого Журналу «Спеціальна психологія» <http://community.livejournal.com/specpsy>
5. Логопедична онлайн служба «Коректолог» <https://www.google.com>
6. LOGOPEDroom <https://www.google.com>
7. Логопедична веселка <https://www.google.com>

Політика викладача кафедри

Здобувачі освіти зобов'язані брати участь в усіх навчальних заняттях (онлайн або очної форми). Під час проведення лекційних, практичних занять вони повинні дотримуватися Правил внутрішнього розпорядку Коледжу та інших положень, що стосуються організації освітнього процесу і регулюють стосунки його учасників.

Політика регулюється:

1. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У КОЛЕДЖІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ».

URL: <https://vgpk.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu.pdf>

2. Усі здобувачі, співробітники та викладачі коледжу фахової передвищої освіти Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» мають бути чесними у своїх стосунках, що застосовується і поширюється на поведінку та дії, пов'язані з навчальною роботою і регламентується «РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ».

URL: https://vgpk.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/shchodo-vprirvadhennia-akadem_dobrochesnosti.pdf

3. ПОЛОЖЕННЯ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРАВА НА АКАДЕМІЧНУ МОБІЛЬНІСТЬ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ».

URL: <https://vgpk.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/pro-realizatsiiu-prava-na-akademichnu-mobilnist.pdf>

4. ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ КОЛЕДЖУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

URL: <https://vgpk.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/polozhennia-pro-poriadok-vykorystannia-tekhnohohiy-dystantsiynoho-navchannia-v-osvitnomu-protsesi.pdf>

5. ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВНУТРІШНЮ СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.

URL: <https://vgpk.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/pro-vnutrishniu-systemu-zabezpechennia-iakosti-osvity.pdf>

Перелік питань для підсумкового семестрового контролю (заліку)

1. Логопедія як наука.
2. Основні закономірності розвитку мовлення.
3. Поняття дислалії.
4. Причини виникнення мовленнєвих порушень.
5. Анатомо-фізіологічні механізми мовлення. Будова мовного апарату.
6. Обстеження мовлення дитини.
7. Поняття загального недорозвитку мовлення.
8. Рівні мовного недорозвитку.
9. Поняття алалії, причини виникнення.
10. Форми алалії.
11. Поняття афазії, причини виникнення.
12. Форми афазії.
13. Порушення темпу мовлення.
14. Поняття заїкання, види заїкання.
15. Завдання, предмет, методи дефектології.
16. Види дитячих аномалій. Причини дитячих аномалій.
17. Структура та особливості процесу аномального розвитку.
18. Значення слуху для розвитку дитини.
19. Діти з порушенням слуху.
20. Обстеження слуху у дітей.

21. Діти з порушенням зору.
22. Причини порушень зору.
23. Особливості розвитку слабозорих дітей.
24. Характеристика розумово відсталих дітей.
25. Особливості психічного розвитку дітей-олігофренів. Причини виникнення олігофренії.
26. Форми олігофренії.
27. Класифікація олігофреній за глибиною дефекту.
28. Особливості корекційної роботи з розумово відсталими дітьми.
29. Діти з порушенням опорно-рухового апарату.
30. Причини виникнення порушень опорно-рухового апарату.